

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(första avdelningen i utökad sammansättning)
den 13 januari 2004 *

I mål T-158/99,

Thermenhotel Stoiser Franz Gesellschaft mbH & Co. KG,

VierJahreszeiten Hotel-Betriebsgesellschaft mbH & Co. KG,

Thermenhotel Kowald,

Thermalhotel Leitner GesmbH,

Loipersdorf (Österrike), företrädda av advokaten G. Eisenberger, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

* Rättegångsspråk: tyska.

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av V. Kreuzschitz och J. Macdonald Flett, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

med stöd av

Republiken Österrike, företrädd av W. Okresek, H. Dossi, C. Pesendorfer och T. Kramler, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

intervenient,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut SG(99) D/1523 av den 3 februari 1999 genom vilket ett statligt stöd för genomförandet av ett hotellprojekt i Loipersdorf (Österrike) förklaras vara förenligt med den gemensamma marknaden,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(första avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden B. Vesterdorf samt domarna J. Azizi, M. Jaeger, H. Legal och E. Martins Ribeiro,
justitiesekreterare: byrådirektören D. Christensen,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter förhandlingen den 1 april 2003,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser i målet

- 1 I artikel 92 i EG-fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse) föreskrivs bland annat följande:

”1. Om inte annat föreskrivs i detta fördrag, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

...

3. Som förenligt med den gemensamma marknaden kan anses

...

- c) stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset ...”

2 I artikel 93 i EG-fördraget (nu artikel 88 EG) föreskrivs följande:

”1. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna fortlöpande granska alla stödprogram som förekommer i dessa stater. Den skall till medlemsstaterna lämna förslag till lämpliga åtgärder som krävs med hänsyn till den pågående utvecklingen eller den gemensamma marknadens funktion.

2. Om kommissionen, efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, finner att stöd som lämnas av en stat eller med statliga medel inte är förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 92, eller att sådant stöd missbrukas, skall den besluta om att staten i fråga skall upphäva eller ändra dessa stödåtgärder inom den tidsfrist som kommissionen fastställer.

...

3. Kommissionen skall underrättas i så god tid att den kan yttra sig om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Om den anser att någon sådan plan inte är förenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 92, skall den utan dröjsmål inleda det förfarande som anges i punkt 2. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut.”

Bakgrund till tvisten

- 3 De fyra sökandena driver fyrstjärniga hotell på turistorten Loipersdorf i delstaten Steiermark (Österrike). Genom en skrivelse av den 20 november 1997 upplyste sökandena kommissionen om ett planerat stöd från nämnda delstat till bolaget Siemens AG Austria inom ramen för uppförandet av ett femstjärnigt hotell (nedan kallat Siemenshotellet) på nämnda ort.
- 4 Genom en skrivelse av den 12 december 1997 begärde kommissionen upplysningar av de österrikiska myndigheterna för att kunna ta ställning till den planerade transaktionen.
- 5 Genom ett brev av den 23 februari 1998, som inkom till kommissionen den 25 februari samma år, anmälde Republiken Österrike det planerade stödet i fråga.
- 6 Efter ett antal påminnelsebrev och förlängningar av svarstiden fick kommissionen, genom en skrivelse av den 30 december 1998 som inkom den 5 januari 1999, kompletterande upplysningar av de österrikiska myndigheterna angående de anmälda stödplanerna.
- 7 Genom ett beslut som antogs den 3 februari 1999 och sändes till de österrikiska myndigheterna genom en skrivelse av den 2 mars samma år (nedan kallat det omtvistade beslutet), förklarade kommissionen stödet i fråga förenligt med den gemensamma marknaden med stöd av undantaget från förbudet mot statliga stöd i artikel 92.3 c i fördraget avseende statligt stöd för att underlätta utveckling av vissa regioner.

8 Det godkända stödet bestod dels av finansiering av uppförandet av Siemenshotellet med 810 302 euro (11 150 000 österrikiska schilling (ATS)), dels av bidrag till en fastighetstransaktion med 893 571 euro (12 295 810 ATS), och uppgick således till totalt 1 703 873 euro (23 445 810 ATS). Det sammanlagda kapital som investerades i uppförandet av Siemenshotellet uppgick till 38 100 000 euro (524 000 000 ATS).

9 I det omtvistade beslutet anges bland annat följande:

”Inom ramen för projektet har ett avtal även ingåtts mellan [Siemens]hotellet och Loipersdorfs kuranläggning. Enligt avtalet förbinder sig kuranläggningen att dagligen under tre års tid reservera 50 rum (det vill säga en beläggingsgrad om 16,7 procent) till ett pris som motsvarar genomsnittet av de rumspriser som Siemenshotellet faktiskt har kunnat ta ut. Vidare förbinder sig kuranläggningen dels att utvidga de vilorum som angränsar till hälsokällorna, i vilka 200 liggplatser skall reserveras enbart för Siemenshotellets gäster, dels att inte ge andra hotell någon direktförbindelse till källorna före den 1 januari 2003. I gengäld förbinder sig Siemenshotellet att dagligen reservera minst 200 liggplatser och att betala det officiella dagspriset för entrén till kuranläggningen. Denna skyldighet gäller under fem års tid och kan därefter ändras.”

10 Genom en skrivelse av den 6 april 1999 begärde sökandena att kommissionen skulle tillsända dem kopior av handlingarna i ärendet.

11 Genom en skrivelse av den 29 april 1999 tillsände kommissionen sökandena ett exemplar av det omtvistade beslutet. Av sekretesskäl vägrade kommissionen emellertid att tillsända sökandena handlingarna i ärendet.

Förfarandet vid förstainstansrätten

- 12 Sökandena har, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 5 juli 1999, väckt förevarande talan om ogiltigförklaring av i första hand det omtvistade beslutet och i andra hand vägran att lämna ut handlingarna i ärendet.

- 13 En sammanfattning av det omtvistade beslutet, vilket har referensnummer N 136/98, offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* C 238 av den 21 augusti 1999, s. 3.

- 14 Kommissionen har, genom en handling som inkom den 18 oktober 1999, gjort en invändning om rättegångshinder.

- 15 Sökandena yttrade sig den 16 november 1999 över invändningen.

- 16 Republiken Österrike har, genom en handling som inkom den 14 januari 2000, ansökt om att få intervensera i förevarande förfarande till stöd för kommissionens yrkanden.

- 17 Ordföranden på andra avdelningen i utökad sammansättning biföll nämnda ansökan genom beslut av den 25 februari 2000.

- 18 Genom en handling som inkom den 4 april 2000 avstod Republiken Österrike från att yttra sig angående frågan huruvida talan kan prövas i sak. Republiken Österrike förbehöll sig emellertid rätten att yttra sig i nämnda fråga för det fall förstainstansrätten skulle pröva invändningen om rättegångshinder i samband med att talan prövas i sak.
- 19 Förstainstansrätten (andra avdelningen i utökad sammansättning) beslutade den 16 juni 2000 att invändningen om rättegångshinder skall prövas i samband med att talan prövas i sak.
- 20 Sökandena gav in sin replik den 11 januari 2001, det vill säga en dag efter det att den åsatta fristen hade löpt ut.
- 21 Ordföranden på andra avdelningen i utökad sammansättning beslutade den 12 januari 2001 att sistnämnda handling skulle diarieföras.
- 22 Kommissionen begärde i sin duplik att förstainstansrätten skulle ompröva sistnämnda beslut och inte beakta repliken. Kommissionen uppgav att den endast hade givit in sin duplik för det fall förstainstansrätten inte skulle efterkomma dess begäran.
- 23 Enligt beslut av den 20 september 2001 förordnades referenten att tjänstgöra på första avdelningen i utökad sammansättning, och målet tilldelades följaktligen denna avdelning.

- 24 På grundval av referentens rapport beslutade första avdelningen i utökad sammansättning den 18 januari 2002 att anmoda kommissionen att besvara ett antal frågor och att lämna ut de österrikiska myndigheternas anmälan av den 23 februari 1998 avseende det planerade statliga stödet i fråga, de skrivelser som hade sänts mellan kommissionen och nämnda myndigheter och samtliga handlingar som hade givits in till stöd för anmälan.
- 25 Kommissionen besvarade förstainstansrättens frågor och ingav vissa handlingar i en försändelse som inkom den 13 februari 2002.
- 26 Kommissionen uppgav i en skrivelse av den 12 mars 2002 att de österrikiska myndigheterna önskade att vissa av de ingivna handlingarna skulle behandlas konfidentiellt.
- 27 Kommissionen uppgav därefter, i en skrivelse som gavs in den 5 december 2002, att samma myndigheter inte längre fann det nödvändigt att behandla handlingarna i fråga som konfidentiella.
- 28 Nämnda handlingar fogades därför till akten i målet och översändes till sökandena och intervenienten.
- 29 I en försändelse som inkom den 3 februari 2003 ingav kommissionen vidare på anmodan av förstainstansrätten en kopia av en rapport om den regionala utvecklingen i Steiermark, som upprättades i oktober 1994 av Institut für Technologie- und Regionalpolitik (Institutet för teknologi- och regionalpolitik) och som åsyftas i punkt 3.2.1 i det omtvistade beslutet.

- 30 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 1 april 2003.
- 31 Under förhandlingen återtog kommissionen sin begäran att förstainstansrätten inte skulle beakta repliken eftersom den hade givits in för sent. Eftersom sökandena hade fått ta del av handlingarna i kommissionens akt avseende stödet i fråga, återtog de för sin del sitt andrahandsyrkande avseende att nämnda handlingar skulle lämnas ut och att kommissionens vägran att lämna ut dem skulle ogiltigförklaras.
- 32 Under samma förhandling företeddes avtalet om ömsesidig reservation mellan kuranläggningen i Loipersdorf och Siemenshotellet.

Parternas yrkanden

- 33 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall
- ta upp talan till prövning och bifalla den i sak,
 - ogiltigförklara det omtvistade beslutet,
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

34 Kommissionen har med stöd av intervenienten yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan,

— ogilla talan,

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Upptagande till sakprövning

35 Kommissionen har anfört två grunder till stöd för invändningen om rättegångshinder. Dels har sökandenas advokat inte undertecknat ansökan, dels saknar de berörda företagen talerätt.

Den grunden att sökandenas advokat inte har undertecknat ansökan

Parternas argument

36 Kommissionen har anfört att varje inlaga enligt artikel 43.1 första stycket i rättegångsreglerna för förstainstansrätten och artikel 6.3 i instruktionen för

justitiesekreteraren skall vara undertecknad av parternas företrädare. Namnteckningen skall enligt kommissionen göra det möjligt att känna igen namnet på en advokat som är behörig att företräda, i förevarande fall, sökandena för att kunna kontrollera att namnteckningen på inlagan stämmer överens med den anlitade advokatens namnteckning.

- 37 De initialer som har skrivits mitt på den stämpel som advokatbyrån "Eisenberger-Herzog-Nierhaus-Forcher & Partner OEG" har satt på första sidan av originalexemplaret av ansökan gjorde det emellertid inte möjligt att känna igen sökandenas ombud advokaten Georg Eisenbergers namnteckning.
- 38 I detta avseende kan inte den kopia av den berörda advokatens identitetshandling som har bifogats ansökan beaktas som bevis för att namnteckningen på originalexemplaret av ansökan är äkta. Ingen bilageförteckning till ansökan har givits in trots att en sådan krävs enligt artikel 6.4 i instruktionen för justitiesekreteraren. Omnämmandet av bilagorna på första sidan av ansökan kan inte ersätta en sådan förteckning och kan inte heller kompensera den omständigheten att bilagan inte nämns i ansökan, vilket krävs enligt nämnda artikel 6.4.
- 39 Sökandena har invänt att Georg Eisenberger vederbörligen har skrivit sin namnteckning på originalexemplaret av ansökan och att namnteckningen är identisk med den som finns i hans identitetshandling. Sökandena har uppgivit att de i efterhand har givit in ett exemplar av Georg Eisenbergers namnteckning, vars äkthet har bestyrkts av notarius publicus, för att det inte längre skulle föreligga några som helst tvivel beträffande vem som hade skrivit namnteckningen på ansökan.
- 40 Vidare anser sökandena att de har iakttagit artikel 43.4 i rättegångsreglerna genom att på första sidan av ansökan ange en förteckning över de bilagor som åberopas i ansökan. Sökandena har uppgivit att de har givit in en särskild handling innehållande samma förteckning för att skingra alla oklarheter i detta avseende.

Förstainstansrättens bedömning

- 41 Rätten erinrar inledningsvis om att originalexemplaret av varje inläga enligt artikel 43.1 första stycket i rättegångsreglerna skall vara undertecknat av partens ombud eller advokat.
- 42 I förevarande fall noterar rätten för det första att första sidan av originalexemplaret av ansökan är undertecknad.
- 43 För det andra har sökandena till sin ansökan bifogat en kopia av sin advokats identitetskort, vilket också är försett med den berörda advokatens namnteckning. Med hänsyn till detta identitetskorts fundamentala betydelse för att ansökan skall vara rättsenlig, och därmed för att talan skall kunna tas upp till prövning i sak, kan rätten inte bortse från sistnämnda handling som bevis för att namnteckningen på första sidan av originalexemplaret av ansökan är äkta enbart av den anledningen att ansökan inte var försedd med en bilageförteckning.
- 44 För det tredje konstaterar rätten att sökandena för alla eventualiteter på eget initiativ har givit in ett av notarius publicus bestyrkt exemplar av den ifrågavarande advokatens namnteckning samt en bilageförteckning.
- 45 Förstainstansrätten finner med hänsyn till de tre nämnda omständigheterna att villkoret i artikel 43.1 första stycket i rättegångsreglerna är uppfyllt. Visserligen gör inte namnteckningen på första sidan av originalexemplaret av ansökan i sig det möjligt att med lätthet urskilja advokaten i fråga, och den utgör dessutom en förenklad version av den namnteckning som återfinns på kopian av den berörda

advokatens identitetskort. Vid en jämförelse mellan de tre namnteckningarna har förstainstansrätten dock inte hyst några tvivel om att ansökan under alla omständigheter har undertecknats vederbörligen av sökandenas advokat.

- 46 Invändningen om rättegångshinder, som avser att ansökan inte har undertecknats av sökandenas advokat, skall följaktligen ogillas.

Den grunden att sökandena saknar talerätt

Parternas argument

- 47 Kommissionen har gjort gällande att situationen för sådana lokala konkurrenter till mottagaren av ett statligt stöd som sökandena utgör inte omfattas av begreppet handeln mellan medlemsstaterna i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Nämnida bestämmelse skyddar endast konkurrenter som inte utövar sin verksamhet i den medlemsstat som beviljar det omtvistade stödet.
- 48 Kommissionen behöver varken granska det ifrågavarande stödets inverkan på konkurrensen i en snävt avgränsad region, som Loipersdorf, eller dess inverkan på konkurrenterna i samma medlemsstat eller samma region, eftersom denna fråga inte har att göra med handeln mellan medlemsstaterna i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.

- 49 Eftersom sökandena är etablerade i det stödmottagande företags omedelbara närhet är de inte åsyftade i det omtvistade beslutet, och därmed inte heller direkt berörda av detsamma. I annat fall skulle artikel 173 fjärde stycket i EG-fördraget (nu artikel 230 fjärde stycket EG) förändras och bli en möjlighet till objektiv legalitetskontroll.
- 50 Sökandena har uppgett, i punkt 16 i ansökan, att kommissionen inledde det formella förfarandet för granskning av statligt stöd enligt artikel 93.2 i fördraget. Emellertid har de i punkt 7 i samma handling även gjort gällande att det i själva verket var efter det preliminära granskningsförfarandet i artikel 93.3 i fördraget som kommissionen drog slutsatsen att det omtvistade stödet var förenligt med den gemensamma marknaden.
- 51 Sökandena anser därför att de berövades den möjlighet att yttra sig över de anmälda stödplanerna som tillerkänns dem enligt artikel 93.2 i fördraget i deras egenskap av berörda parter i den mening som avses i nämnda bestämmelse.
- 52 Härav följer enligt sökandena att de endast kan åtnjuta dessa garantier om de har möjlighet att väcka talan mot det omtvistade beslutet vid gemenskapsdomstolarna.
- 53 Sökandena anser vidare att de berörs direkt och personligen av det omtvistade beslutet. Dels skadar beslutet direkt deras intressen och deras rättsliga ställning utan att det krävs nationella tillämpningsföreskrifter för att det skall kunna verkställas. Dels angår det omtvistade beslutet sökandena personligen på grund av vissa egenskaper som är utmärkande för dem och på grund av en faktisk situation som särskiljer dem från alla andra personer och därigenom försätter dem i en ställning som motsvarar den som skulle gälla för en person som det omtvistade beslutet var riktat till.

Förstainstansrättens bedömning

- 54 Med hänsyn till att sökandenas argumentation är tvetydig skall rätten inledningsvis avgöra huruvida det omtvistade beslutet antogs efter en preliminär eller en formell granskningsfas.
- 55 Enligt artikel 93.3 första meningen i fördraget skall alla planer på att vidta eller ändra statliga stödåtgärder anmälas till kommissionen innan planerna genomförs.
- 56 Kommissionen gör då en första granskning av de planerade stödåtgärderna. Om det efter denna granskning visar sig att en stödåtgärd inte är förenlig med den gemensamma marknaden, skall kommissionen utan dröjsmål inleda det förfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget (domstolens dom av den 2 april 1998 i mål C-367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I-1719, punkt 36).
- 57 Inom ramen för det förfarande som föreskrivs i artikel 93 i fördraget skall en åtskillnad således göras mellan å ena sidan den fas för preliminär granskning av stöden som anges i artikel 93.3 och som enbart syftar till att göra det möjligt för kommissionen att bilda sig en första uppfattning om huruvida stödåtgärden helt eller delvis är förenlig med den gemensamma marknaden, och å andra sidan den formella granskningsfas som anges i artikel 93.2 och som syftar till att göra det möjligt för kommissionen att få kännedom om samtliga omständigheter i ärendet (domstolens dom av den 19 maj 1993 i mål C-198/91, Cook mot kommissionen, REG 1993, s. I-2487, punkt 22, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-201, och av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, Matra mot kommissionen, REG 1993, s. I-3203, punkt 16, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-213, samt domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 38).

- 58 Den preliminära granskningfas som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget har endast till syfte att ge kommissionen tillräckligt mycket tid för bedömning och undersökning, för att den skall kunna bilda sig en första uppfattning om de stödplaner som anmälts och härvid, utan att någon fördjupad granskning behövs, dra slutsatsen att stödet är förenligt med fördraget eller tvärtom att dess innehåll föranleder tveksamhet avseende denna förenlighet (domstolens dom av den 15 februari 2001 i mål C-99/98, Österrike mot kommissionen, REG 2001, s. I-1101, punkterna 53 och 54).
- 59 Det är nödvändigt att inleda den formella granskningsfas som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget, vilken möjliggör för kommissionen att få fullständig kännedom om samtliga omständigheter i ärendet innan den fattar sitt beslut, då kommissionen har allvarliga svårigheter att bedöma huruvida ett stöd är förenligt med den gemensamma marknaden (domen i det ovan i punkt 57 nämnda målet *Matra mot kommissionen*, punkt 33).
- 60 Kommissionen kan således begränsa sig till den preliminära granskningsfas som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget för att fatta ett beslut om att inte invända mot ett stöd endast om det efter denna granskning står klart att det planerade stödet i fråga är förenligt med fördraget.
- 61 Om denna första granskning däremot föranleder kommissionen att inta motsatt ståndpunkt eller om kommissionen inte har kunnat övervinna samtliga svårigheter som är förenade med bedömningen av huruvida stödet är förenligt med den gemensamma marknaden, är kommissionen skyldig att införskaffa alla nödvändiga upplysningar och därvid inleda det formella granskningsförfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget (domstolens dom av den 20 mars 1984 i mål 84/82, *Tyskland mot kommissionen*, REG 1984, s. 1451, punkt 13, svensk specialutgåva, volym 7, s. 565, samt domen i det ovan i punkt 57 nämnda målet *Cook mot kommissionen*, punkt 29, det ovan i punkt 57 nämnda målet *Matra mot kommissionen*, punkt 33, och det ovan i punkt 56 nämnda målet *kommissionen mot Sytraval och Brink's France*, punkt 39).

- 62 Sistnämnda förfarande tillförsäkrar andra medlemsstater än den medlemsstat som har gjort anmälan samt berörda kretsar rätten att få yttra sig, eftersom kommissionen enligt fördraget är skyldig att ge berörda parter tillfälle att yttra sig.
- 63 I förevarande fall framgår det inte av uppgifterna i målet att det omtvistade beslutet antogs inom ramen för den formella granskningsfas som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget.
- 64 För det första har sökandena nämligen inte gjort gällande att kommissionen har offentliggjort något meddelande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, i vilket berörda parter har uppmanats att yttra sig över det planerade stödet i fråga, vilket krävs inom ramen för det formella granskningsförfarandet.
- 65 Vidare har kommissionen som svar på en fråga från förstainstansrätten uppgivit att en sammanfattning av det omtvistade beslutet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* under rubriken "Tillstånd till statligt stöd enligt artiklarna [92 och 93] i Romfördraget — Fall i vilka kommissionen inte gör några invändningar".
- 66 Det är dock när kommissionen antar ett beslut om godkännande av ett stöd utan att inleda förfarandet i artikel 93.2 i fördraget som den offentliggör ett sådant meddelande. Meddelandet har i regel, såsom i förevarande fall, formen av en typförteckning över upplysningar om det statliga stödet i fråga (se *Konkurrensrätten i Europeiska gemenskapen*, volym II A, "Bestämmelser tillämpliga på statligt stöd" 1995, s. 35, punkt 36).

- 67 Slutligen framgår det av redogörelsen för bakgrunden till tvisten att kommissionen antog det omtvistade beslutet den 3 februari 1999, det vill säga inom den av domstolen till två månader fastställda tvingande frist för bedömning och undersökning som kommissionen förfogade över för att göra en preliminär granskning av de anmälda stödplanerna räknat från det ovannämnda datumet den 5 januari 1999 (se, för ett motsvarande synsätt, domstolens dom av den 11 december 1973 i mål 120/73, Lorenz, REG 1973, s. 1471, punkt 4, svensk specialutgåva, volym 2, s. 177, samt i det ovan i punkt 58 nämnda målet Österrike mot kommissionen, punkterna 56 och 72–74).
- 68 Under dessa omständigheter anser rätten att det omtvistade beslutet har antagits inom ramen för det preliminära granskningsförfarande som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget.
- 69 Sökandena kan dock endast komma i åtnjutande av samma skydd som de skulle ha omfattats av om kommissionen hade inlett ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 93.2 i fördraget, om de har möjlighet att väcka talan vid gemenskapsdomstolarna mot ett beslut som, liksom i förevarande fall, har antagits inom ramen för det preliminära granskningsförfarandet i artikel 93.3 i fördraget.
- 70 Till de berörda parter som avses i artikel 93.2 i fördraget och som i egenskap av sådana åtnjuter det processrättsliga skydd som inom ramen för det formella förfarandet för granskning av planerade stöd föreskrivs i nämnda bestämmelse hör nämligen företag vars intressen eventuellt kan påverkas om det omtvistade stödet beviljas, inklusive företag som konkurrerar med mottagaren av stödet (domstolens dom av den 14 november 1984 i mål 323/82, Intermills mot kommissionen, REG 1984, s. 3809, punkt 16, svensk specialutgåva, volym 7, s. 685).
- 71 I detta avseende är det ostridigt att sökandena är direkta konkurrenter till det hotell som är mottagare av stödet i fråga och att de tillerkänns denna egenskap i det omtvistade beslutet.

- 72 Rätten noterar i detta avseende att sökandena formellt sett i punkt 2 i sin ansökan har anfört att de i strid med kraven i artikel 93.2 i fördraget inte har beretts tillfälle att yttra sig i egenskap av konkurrerande företag.
- 73 Rätten finner mot bakgrund av det anförda att sökandena utgör berörda parter i den mening som avses i artikel 93.2 i fördraget. De skall därför anses vara direkt och personligen berörda av det omtvistade beslutet med avseende på att kommissionen har förklarat det av de österrikiska myndigheterna beviljade stödet förenligt med den gemensamma marknaden utan att inleda förfarandet i artikel 93.2 i fördraget (se, för ett motsvarande synsätt, domen i det ovan i punkt 57 nämnda målet Cook mot kommissionen, punkt 26, och förstainstansrättens dom av den 16 september 1998 i mål T-188/95, Waterleiding Maatschappij mot kommissionen, REG 1998, s. II-3713, punkterna 57 och 86).
- 74 I detta avseende är kommissionens argument att sökandenas situation inte omfattas av handeln mellan medlemsstaterna i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget irrelevant.
- 75 Denna fråga rör nämligen endast klassificeringen av en åtgärd som statligt stöd, i den mening som avses i gemenskapens konkurrensregler, och inte förutsättningar för att väcka talan om ogiltigförklaring enligt artikel 173 fjärde stycket i fördraget.
- 76 Bedömningen av nämnda fråga hör därför till saken i målet, och inte till frågan huruvida talan kan tas upp till prövning.
- 77 Sökandena har därför rätt att väcka talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet.

78 Av det anförda följer att invändningen om rättegångshinder skall ogillas.

Prövning i sak

79 Sökandenas argument till stöd för deras talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet kan delas in i åtta grunder: Åsidosättande av deras rätt att yttra sig, otillräcklig motivering av det omtvistade beslutet, åsidosättande av artikel 92.1 i fördraget och av artikel 92.3 c i fördraget, åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen och av stödmottagarens lokala konkurrenters etableringsrätt, den omständigheten att det omtvistade beslutet är oförenligt med gemenskapens miljöskyddsbestämmelser samt, slutligen, maktmissbruk.

Den första grunden: Åsidosättande av rätten att yttra sig enligt artikel 93.2 i fördraget

Parternas argument

80 Sökandena anser att kommissionen enligt bestämmelserna i artikel 93.2 i fördraget var tvungen att bereda dem tillfälle att yttra sig innan den antog det omtvistade beslutet.

- 81 Kommissionen, som hade haft kännedom om det planerade stödet i fråga sedan den 20 november 1997, antog nämligen det omtvistade beslutet den 3 februari 1999, uppenbarligen inom ramen för det formella granskningsförfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget.
- 82 Kommissionen kunde i vart fall begränsa sig till den preliminära fasen i artikel 93.3 i fördraget endast om den inte hade stött på några allvarliga svårigheter vid den första granskningen. I det motsatta fallet var kommissionen tvungen att inleda det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget för att kunna bedöma huruvida stödet var förenligt med den gemensamma marknaden.
- 83 Genom att underlåta att vidta denna formella åtgärd har kommissionen gjort sig skyldig till ett allvarligt processuellt fel och åsidosatt artikel 6 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- 84 Kommissionen anser att den i laga ordning har antagit det omtvistade beslutet inom ramen för det preliminära granskningsförfarande som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget utan att ha haft någon skyldighet att inleda det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget.
- 85 Eventuella konkurrenser till stödmottagaren har dock inga processuella rättigheter under det preliminära granskningsförfarande som föreskrivs i artikel 93.3 i fördraget, och kommissionens uppgift är inte att granska deras invändningar, utan att bilda sig en första uppfattning om huruvida de anmälda stödplanerna är förenliga med den gemensamma marknaden.

Förstainstansrättens bedömning

- 86 Sökandena har, till stöd för påståendet att de har berövats det processrättsliga skydd som de åtnjuter enligt det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget, för det första gjort gällande att granskningsförfarandet i förevarande fall i själva verket genomfördes enligt nämnda bestämmelse, men utan att de bereddes tillfälle att yttra sig, vilket de borde ha fått enligt nämnda förfarande.
- 87 Rätten behöver endast konstatera att det omtvistade beslutet, såsom redan har konstaterats ovan i punkterna 62–67, antogs efter det preliminära granskningsförfarandet i artikel 93.3 i fördraget, det vill säga utan att det formella förfarandet i artikel 93.2 i fördraget, enligt vilket berörda parter skall beredas tillfälle att yttra sig, inleddes.
- 88 För det andra har sökandena anfört att de i vart fall borde ha åtnjutit skyddet i artikel 93.2 i fördraget, eftersom kommissionen, ställd inför allvarliga svårigheter, var tvungen att förfara enligt nämnda bestämmelse och bereda dem tillfälle att yttra sig innan den antog det omtvistade beslutet.
- 89 För att avgöra om kommissionen var tvungen att inleda det formella granskningsförfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i fördraget och därvid bereda sökandena tillfälle att yttra sig, måste det, såsom har angetts ovan i punkt 59, undersökas om kommissionen hade rätt när den ansåg att bedömningen av huruvida stödet i fråga var förenligt med den gemensamma marknaden inte var förenad med några allvarliga svårigheter mot bakgrund av de uppgifter som kommissionen hade tillgång till.

90 För det fall bedömningen av huruvida stödet var förenligt med den gemensamma marknaden inte var förenad med några allvarliga svårigheter, finns det nämligen ingen bestämmelse som följer av fördraget eller av någon annan rättsregel som tvingade kommissionen att förfara på något annat sätt än den gjorde inom ramen för det preliminära granskningsförfarandet i artikel 93.3 i fördraget eller att i synnerhet bereda berörda parter tillfälle att yttra sig på det sätt som den hade varit tvungen att göra om den hade inlett det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget.

91 För att kunna ta ställning till den första grunden skall rätten undersöka samtliga de övriga grunder som sökandena har anfört mot det omtvistade beslutet, så att rätten kan bedöma om de visar på någon allvarlig svårighet med anledning av vilken kommissionen var tvungen att inleda det formella granskningsförfarandet.

Den andra grunden: Otillräcklig motivering av det omtvistade beslutet

Parternas argument

92 Sökandena har gjort gällande att det omtvistade beslutet grundas på otillräcklig information avseende situationen på marknaden i fråga, den marknadsandel som Siemenshotellet avsåg att ta eller de konkurrerande företagens ställning, särskilt deras marknadsandelar och deras respektive kapacitet.

93 Kommissionen har gjort gällande att det planerade stödets inverkan på marknaden granskades i detalj i punkt 3.2.2 i det omtvistade beslutet och att det varken var nödvändigt eller möjligt att göra en mer ingående granskning.

Kommissionen hade rätt att inskränka sig till att konstatera att det endast var de hotell som redan fanns i kurortsregionen Steiermark och som riktade sig till en internationell kundkrets som direkt konkurrerade med mottagaren av stödet.

Förstainstansrättens bedömning

- 94 Rätten erinrar om att den motivering som krävs enligt artikel 190 i EG-fördraget (nu artikel 253 EG) enligt fast rättspraxis skall vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet och att det klart och tydligt skall framgå av motiveringen hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att den behöriga domstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. Kravet på motivering skall bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälens karaktär och det intresse som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha av att få förklaringar. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 190 i fördraget inte skall ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågakvarande området (domstolens dom av den 22 mars 2001 i mål C-17/99, Frankrike mot kommissionen, REG 2001, s. I-2481, punkterna 35 och 36, förstainstansrättens dom av den 22 oktober 1996 i mål T-266/94, Skibsvaerftsforeningen m.fl. mot kommissionen, REG 1996, s. II-1399, punkt 230).
- 95 I förevarande fall konstaterar förstainstansrätten att punkt 3.2.2 i det omtvistade beslutet innehåller en redogörelse för de huvudsakliga relevanta faktiska och rättsliga övervägandena, bland annat utvecklingen av den regionala marknaden i fråga, de befintliga hotellens driftskvot samt förhållandet mellan å ena sidan beloppet för det omtvistade stödet och å andra sidan de sammanlagda investeringarna och driftskostnaderna.

- 96 En sådan motivering är tillräcklig för att sökandena skall kunna få kännedom om skälen för det omtvistade beslutet och för att förstainstansrätten skall kunna granska beslutets lagenlighet med stöd av artikel 173 i fördraget.
- 97 För det fall sökandenas argument skulle kunna förstås på så sätt att kommissionen har gjort en otillräcklig granskning vid bedömningen av huruvida stödet i fråga är förenligt med den gemensamma marknaden, erinrar rätten vidare om att denna fråga inte hör till frågan om åsidosättande av väsentliga förföreskrifter, som kan medföra att det omtvistade beslutet är rättsstridigt, utan till frågan huruvida kommissionens bedömning av nämnda stöds förenlighet är välgrundad (se, för ett motsvarande synsätt, domen i det ovan i punkt 56 nämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 67).
- 98 Talan kan således inte bifallas på den andra grunden.

Den tredje grunden: Åsidosättande av artikel 92.1 i fördraget

Parternas argument

- 99 Sökandena har för det första klandrat kommissionen för att i beloppet om 1 703 873 euro (23 445 810 ATS) för det statliga stöd som Siemenshotellet beviljades inte ha räknat in åtagandet av Loipersdorfs kuranläggning, som är en allmän inrättning, att varje dag under tre års tid reservera 50 rum på Siemenshotellet till marknadspris.
- 100 Ett sådant åtagande innebär ett bidrag om 7 267,28 euro (100 000 ATS) om dagen, det vill säga nästan 7 957 675 euro (109 500 000 ATS) på tre år. Under

nämnda förhållanden är det totala stödbeloppet i fråga inte längre 1 703 873 euro (23 445 810 ATS), utan 9 661 549 euro (132 945 810 ATS). Med hänsyn till det totala investeringsbeloppet om 38 100 000 euro (524 000 000 ATS) borde kommissionen således inte ha räknat med en bruttobidragsekvivalent om 4,45 procent, utan om 25,4 procent.

- 101 Nämnda rumsreservation har, oavsett antal rum, ingen inverkan på hälsokällornas intäkter i form av inträden och restaurangintäkter, såvida inte 100 personer om dagen får inhysas gratis på Siemenshotellet.
- 102 Sökandena har för det andra klandrat kommissionen för att inte ha tagit större hänsyn till Loipersdorfs kuranläggnings skyldighet att ställa 200 vilstolar till Siemenshotellets exklusiva förfogande i de till hälsokällorna gränsande vilorummen till det officiella inträdespriset och att ge nämnda hotell direkt och exklusivt tillträde till källorna.
- 103 Kommissionen har invänt att avtalet mellan Siemenshotellet och Loipersdorfs kuranläggning inte innehåller några löften om förtäckt statligt stöd. Eftersom kuranläggningen är ett kommersiellt företag har det inte på något stadium av projektets utformning varit fråga om att reservera rum gratis. Rummen skulle tvärtom marknadsföras som en del av en rad tjänster som skulle bjudas ut till källornas kunder.
- 104 Reservationsgarantin för rummen kan inte klassificeras som stöd, eftersom de totala intäkter som kuranläggningen tillförsäkras genom klausulen om 200 reserverade vilstolar om dagen klart överstiger den totala kostnaden för den stående reservationen av 50 rum under tre års tid.

- 105 Skyldigheten att reservera rum och vilstolar skall dessutom vara under tre respektive tjugo års tid. Från och med det sjätte året kan klausulen om reserverade vilstolar ändras så att det genomsnittliga antalet faktiska platser som krävs minskas. Reservationen av 200 inträdeskort till de vilorum som gränsar till baden framstår dock som realistisk för en hotellanläggning med en kapacitet av 500 sängplatser. Med hänsyn till den beläggningsgrad på kurhotellen på 77 procent som sökandena har uppgivit kan det antas att Siemenshotellet inte kommer att bli tvunget att begära att klausulen om reserverade vilstolar skall ändras. Under dessa omständigheter kan det inte förväntas att den uthyrning av vilstolar som kuranläggningen tillförsäkras kommer att minska avsevärt från och med det sjätte avtalsåret.

Förstainstansrättens bedömning

- 106 Begreppet statligt stöd, såsom det definieras i fördraget, är av juridisk beskaffenhet och skall tolkas utifrån objektiva kriterier (domstolens dom av den 16 maj 2000 i mål C-83/98 P, Frankrike mot Ladbroke Racing och kommissionen, REG 2000, s. I-3271, punkt 25).
- 107 En åtgärd som en allmän inrättning, såsom i förevarande fall, vidtar gentemot ett privat företag, i form av ett avtal om reservation, kan inte endast av den anledningen att de båda parterna åtar sig ömsesidiga förpliktelser *a priori* uteslutas från begreppet statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget (se, för ett motsvarande synsätt, förstainstansrättens dom av den 28 januari 1999 i mål T-14/96, BAI mot kommissionen, REG 1999, s. II-139, punkt 71).

- 108 Klassificeringen av en åtgärd som statligt stöd beror på huruvida det mottagande företaget får en ekonomisk fördel som det inte skulle ha fått om normala marknadsmässiga villkor hade tillämpats (förstainstansrättens dom av den 17 oktober 2002 i mål T-98/00, Linde mot kommissionen, REG 2002, s. II-3961, punkt 39).
- 109 I förevarande fall kan sökandena inte klandra kommissionen för att inte ha räknat in kuranläggningens ekonomiska kostnader, för dess skyldighet att dagligen reservera 50 hotellrum på Siemenshotellet, i beloppet för det statliga stödet i fråga.
- 110 Kommissionen har nämligen granskat det ömsesidiga reservationsavtalet mellan kuranläggningen och Siemenshotellet i punkt 2.2 i det omtvistade beslutet.
- 111 Det framgår inte heller att kommissionen hade fel vid bedömningen att de österrikiska myndigheterna hade försett den med tillräckligt med uppgifter för att visa att kuranläggningen hade ingått nämnda avtal av rent ekonomiska skäl och att bestämmelserna i handlingen inte innehöll något inslag av statligt stöd.
- 112 Sökandenas argument leder inte till slutsatsen att överenskommelsen mellan Siemenshotellet och Loipersdorfs kuranläggning avviker från vad som skulle ha överenskommit inom ramen för en normal affärstransaktion mellan två privata aktörer.

- 113 I motsats till vad sökandena har gjort gällande leder för det första klausulen om en reservation av 50 rum dagligen på Siemenshotellet inte på något sätt till att 100 personer om dagen får inhysas gratis där på kuranläggningens bekostnad.
- 114 Dels kan intäkterna från det rumspris som kunderna betalar till Siemenshotellet, om de 50 rummen helt eller delvis hyrs ut, i motsvarande utsträckning inte klassificeras som statliga medel.
- 115 Dels vägs kuranläggningens eventuella uteblivna intäkter till följd av dess skyldighet att under tre års tid betala det genomsnittliga priset för 50 rum, om rummen inte faktiskt skulle bli uthyrda, upp av de intäkter som kuranläggningen får genom Siemenshotellets garanterade förhyrning av de 200 vilstolarna i de till hälsokällorna angränsande vilorummen.
- 116 Med utgångspunkt från den beläggningsgrad på 77 procent som sökandena själva har uppgivit att kurhotellen i Loipersdorf har måste Siemenshotellet, som har en kapacitet av 500 sängplatser, i vart fall anses kunna uppfylla klausulen om de 200 reserverade vilstolarna till förmån för kuranläggningen.
- 117 Med hänsyn till enhetspriset för dagshyra av vilstolar, på 18,09 euro (249 ATS), som intervenienten har angivit utan att på denna punkt motsägas av sökandena, genererar klausulen om de 200 reserverade platserna intäkter till kuranläggningen om ca 3 618 euro (49 800 ATS) dagligen eller, med hänsyn till det överenskomna antalet arbetsdagar per år, 357 dagar, intäkter i storleksordningen 1 291 626 euro (17 778 600 ATS) om året, och cirka 25 832 520 euro (355 572 000 ATS) under klausulens giltighetstid, som av parterna har bestämts till 20 år.

- 118 Det finns inte anledning att anta att klausulen om de 200 reserverade platserna kommer att ändras till att avse ett mindre antal från och med det sjätte avtalsåret, eftersom Siemenshotellet, med hänsyn till den av sökandena angivna beläggningsgraden på 77 procent, får förmodas komma att få avsättning för samtliga 200 platser till sina kunder under alla omständigheter.
- 119 Med hänsyn till den motprestation på mer än 25 000 000 euro (344 000 000 ATS) som kan komma kuranläggningen till godo under 20 års tid enligt klausulen om 200 reserverade vilstolar, kan rätten således inte instämma i sökandenas påstående att kuranläggningens åtagande att reservera 50 rum om dagen på Siemenshotellet under tre års tid innebär ett bidrag på 7 957 675 euro (109 500 000 ATS).
- 120 Rätten noterar vidare att beloppet för de intäkter som enligt sökandena kommer att komma Siemenshotellet till godo på grund av klausulen om 50 reserverade rum bygger på en icke styrkt uppskattning av priset för en hotellnatt till 145,35 euro (2 000 ATS), medan till exempel Royal Bank of Scotland uppskattade priset till cirka 87,20 euro (1 200 ATS) i den marknadsstudie som beställdes av banken inför Siemenshotellets uppförande.
- 121 Den i det omtvistade beslutet icke omnämnda rabatt om 10 procent som Siemenshotellet får enligt klausulen om de 200 reserverade vilstolarna leder inte till någon avgörande förändring av ovanstående bedömning.
- 122 Sökandena har således inte heller på detta stadium visat att bestämmelserna i avtalet om ömsesidig reservation innehåller inslag av statligt stöd.

- 123 Rätten finner att den tredje grunden inte visar på någon allvarlig svårighet som tvingade kommissionen att inleda det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av artikel 92.3 c i fördraget

Parternas argument

- 124 Sökandena har anfört att man vid bedömningen av huruvida ett statligt stöd är förenligt med den gemensamma marknaden måste ta hänsyn till befintlig överkapacitet, den låga ökningen av efterfrågan, stödmottagarens ställning på marknaden i fråga och villkoren för stödet.
- 125 Beläggningen av sängplatser minskar enligt sökandena stadigt såväl i Loipersdorfs kommun som i kurortsregionen Steiermark. År 1996 registrerades antalet hotellnätter till 133 196, det vill säga en total beläggningsgrad på 60,8 procent av sängplatskapaciteten. Fem år tidigare hade hotellen i Loipersdorf emellertid en beläggning om 266,9 dagar, det vill säga en beläggningsgrad på 73 procent. Utvecklingen går i samma riktning på övriga kurorter i Steiermark.
- 126 Förhoppningarna om att skapa ett helt nytt segment för att lösa problemet med den mättade marknaden i kurortsregionen i fråga har enligt sökandena grusats. Den internationella hotellkedjan Steigenberger har på grund av otillräcklig

beläggningsgrad dragit sig ur anläggningen i Bad Waltershof, eftersom det inte gick att dra till sig någon fast tysk kundkrets. På kuranläggningen Bad Blumau infann sig inte de förväntade framgångarna, trots en marknadsföringskampanj utan motstycke för att dra till sig en internationell kundkrets.

- 127 De österrikiska myndigheterna gav endast kommissionen en studie över kuranläggningen Blumau från år 1994. I de övriga utlåtanden som kommissionen har hänvisat till bedöms det omtvistade projektet endast med utgångspunkt från kriterier för verksamhetsdriften, och utlåtandena rör frågorna huruvida investeringen är ekonomiskt försvarbar ur investerarnas synvinkel och huruvida projektet är lönsamt. I den av kommissionen nämnda studien av Pannell Kerr Forster Associates dras i detta avseende slutsatsen att det inte rör sig om någon särskilt attraktiv investering.
- 128 På grund av att Siemenshotellet öppnade motsvarar inte efterfrågan det utbud av sängplatser som skapats, i synnerhet inte den internationella efterfrågan. En investering i den storleksordningen med hjälp av det omtvistade statliga stödet ger därigenom upphov till en förödande konkurrens mellan hotellen och snedvrider konkurrensvillkoren.
- 129 Statligt stöd skall inte utges när marknaden befinner sig i prekär jämvikt eller när mottagaren av stödet, såsom i förevarande fall, förfogar över betydande egna medel. Siemens AG Österrike har dessutom tidigare beviljats statligt stöd vid ett flertal tillfällen (domstolens dom av den 15 maj 1997 i mål C-278/95 P, Siemens mot kommissionen, REG 1997, s. I-2507).
- 130 Kommissionen har svarat att det omtvistade beslutet grundas på de studier och utlåtanden som anges i punkt 2.2 i beslutet. Studien från år 1994 kan inte på något sätt fränkännas ett vägledande värde. Den rörde framtidsutsikterna för kurortsturismen i Steiermark på lång sikt och innehöll några förslag på utvecklingen av den. Förslagen kunde således inte anses ha blivit förlegade efter bara några år, under vilka genomförandet av dem endast hade inletts.

- 131 Uppgiften i studien av Kerr Forster Associates att det inte går att göra några särskilt intressanta investeringar betyder inte att projektet inte är lönsamt, utan snarare att vinstutsikterna är relativt blygsamma jämfört med utsikterna för andra investeringar. Därigenom visas det att ett statligt stöd behövdes som incitament. Studien betraktades således med rätta som avgörande för det omtvistade beslutet.

Förstainstansrättens bedömning

- 132 Enligt artikel 92.3 c i fördraget kan stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner anses som förenligt med den gemensamma marknaden när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.
- 133 I detta avseende framgår det, i motsats till vad sökandena har gjort gällande, inte att de bedömningar på vilka kommissionen grundade slutsatsen att det godkända statliga stödet skulle gynna utvecklingen i en region som var berättigad till stöd för regional utveckling enligt artikel 92.3 c i fördraget var förenade med sådana allvarliga svårigheter som motiverade att det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget skulle inledas.
- 134 Förstainstansrätten finner att sökandena varken har styrkt den påstådda nedgången i beläggningen av sängplatser i kurortsregionen Steiermark eller den av sökandena anförda omständigheten att situationen på den aktuella marknaden är prekär. Sökandena har själva uppgivit att kurhotellen för närvarande har en beläggningsgrad på 77 procent och samtidigt uppgivit att den totala beläggningen av sängplatskapaciteten endast uppgick till 60,8 procent år 1996.

- 135 Förstainstansrätten anser således inte att kommissionen borde ha gjort en fördjupad analys av marknaden i fråga för att i punkt 3.2.2 i det omtvistade beslutet kunna dra slutsatsen att den regionala marknaden för hälsoturism som det aktuella stödet berör tenderar att expandera konstant och inte är mättad, att de fyra fyrstjärniga hotellen i Loipersdorf har en betydande driftskvot och slutligen att Siemenshotellet kan dra till sig ytterligare en internationell kundkrets utan att orsaka någon överkapacitet.
- 136 Sökandena har dessutom endast i allmänna termer, utan någon antydning till bevis, gjort gällande att den rapport om Steiermarks regionala utveckling som Institut für Technologie- und Regionalpolitik upprättade i oktober 1994 är obsolet.
- 137 I likhet med vad som anges i det omtvistade beslutet framhålls det i nämnda rapport att en förbättring av den befintliga infrastrukturen i kurortsregionen Steiermark är en förutsättning för att turismen där skall kunna utvecklas, vilket sökandena inte har bestridit. I rapporten rekommenderas att kurortsturism och hälsovård avsedd för en internationell kundkrets etableras i regionen och att utbudet av turisttjänster i detta syfte diversifieras och huvudsakligen inriktas på vissa kundkategorier. I detta avseende betraktades det som avgörande att utöka en hotellkapacitet med en högre standard än de befintliga hotellens, något som det är ostridigt att Siemenshotellet har.
- 138 Sökandena har inte ifrågasatt att den bidragsunderstödda investeringen förväntas få en positiv inverkan på den regionala arbetsmarknaden, där projektet uppges direkt kunna ge upphov till 150 anställningar. Sökandena har inte heller förnekat utsikterna för en minskning av arbetslösheten för dem som berörs av de anställningar som kan skapas inom hälsoturistsektorn, i synnerhet den kvinnliga arbetskraften.

- 139 Sökandena har inte heller styrkt påståendet att Siemens AG Österrike tidigare har beviljats statligt stöd vid ett flertal tillfällen. Den rättspraxis som har åberopats till stöd för nämnda påstående avsåg statliga stöd till Siemens SA, som är ett belgiskt bolag med säte i Bryssel och som bedriver verksamhet inom en annan sektor än hotellindustrin. Frågan huruvida stödet till Siemenshotellet är förenligt med den gemensamma marknaden skall således avgöras endast med beaktande av det stödets beskaffenhet.
- 140 Hänvisningen i studien av Pannell Kerr Forster Associates till det omtvistade hotellprojektets låga lönsamhetsgrad bevisar inte i sig att hotellprojektet i grund och botten inte kan gynna utvecklingen av kurortsregionen Steiermark.
- 141 Rätten finner att den fjärde grunden inte visar på någon allvarlig svårighet som gjorde kommissionen skyldig att inleda det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget.

Den femte grunden: Åsidosättande av artikel 6 första stycket i EG-fördraget (nu artikel 12 första stycket EG i ändrad lydelse)

Parternas argument

- 142 Sökandena har gjort gällande att det löfte om garanterad beläggning med vilket reserverandet av ett direkt tillträde till kuranläggningen är förenat strider mot icke-diskrimineringsprincipen i artikel 6 första stycket i fördraget.

- 143 Kommissionen har anfört att sökandena inte på något sätt har förklarat på vilket sätt de har utsatts för diskriminering på grund av sin nationalitet i den mening som avses i nämnda bestämmelse. De berörda parterna har inte påstått att Siemenshotellet i egenskap av dotterbolag i en tysk koncern förmånsbehandlades i förhållande till sina österrikiska konkurrenter.

Förstainstansrättens bedömning

- 144 I artikel 6 första stycket i fördraget föreskrivs att all diskriminering på grund av nationalitet skall vara förbjuden "[i]nom ... fördrag[et]s tillämpningsområde" och "utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördraget".
- 145 I förevarande fall är det för det första ostridigt att det företag som har mottagit det omtvistade stödet är ett österrikiskt bolag, och det har inte ens påståtts att mottagaren har beviljats stödet i egenskap av dotterbolag i en icke österrikisk koncern.
- 146 För det andra kan artikel 6 första stycket i fördraget endast tillämpas självständigt i situationer som omfattas av gemenskapsrätten, men för vilka det inte har föreskrivits några särskilda regler om icke-diskriminering i fördraget (domstolens dom av den 10 december 1991 i mål C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova*, REG 1991, s. I-5889, punkt 11, svensk specialutgåva, volym 11, s. I-507, och av den 14 juli 1994 i mål C-379/92, *Peralta*, REG 1994, s. I-3453, punkt 18, svensk specialutgåva, volym 16, s. I-15).

- 147 Härav följer att artikel 6 första stycket i fördraget inte kan tillämpas självständigt i förevarande mål, eftersom EG-fördraget innehåller konkurrensregler. Dessa regler omfattar diskriminering, inte i förhållande till nationaliteten hos de företag som förmodas påverkas utan med avseende på den ifrågavarande branschmarknaden och den geografiska marknaden.
- 148 Rätten finner att den femte grunden inte kan visa på någon allvarlig svårighet som gjorde kommissionen skyldig att inleda det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget.

Den sjätte grunden: Åsidosättande av gemenskapens bestämmelser om etableringsfrihet

Parternas argument

- 149 Sökandena har gjort gällande att det omtvistade stödet strider mot det allmänna handlingsprogrammet i fråga om etableringsfrihet, vilka enligt artikel 54.3 h i EG-fördraget (nu artikel 44.2 h EG) syftar till att säkerställa att etableringsvillkoren inte snedvrids genom stödåtgärder av medlemsstaterna. Bestämmelserna syftar till att förhindra att utländska företag när de etablerar sig i en medlemsstat åtnjuter förmåner som den medlemsstatens företag inte åtnjuter.
- 150 Kommissionen anser att ett enskilt stöd inte kan omfattas av artikel 54.3 h i fördraget. Ett beslut om godkännande av ett statligt stöd kan endast gynna det mottagande företaget och därmed försvåra etableringsvillkoren för konkurren-

terna. Sökandenas argumentation innebär således att enskilda stöd är helt förbjudna enligt nämnda bestämmelse, vilket de höga fördragsslutande parterna med säkerhet aldrig avsåg.

- 151 Den återopade bestämmelsen får således snarare förmodas syfta till att förbjuda stöd till etablering i utlandet. Det omtvistade beslutet avser emellertid inte stöd av det slaget.

Förstainstansrättens bedömning

- 152 Det framgår av redogörelsen ovan, särskilt av prövningen av den femte grunden, att det i det omtvistade beslutet slås fast att ett stöd som de österrikiska myndigheterna har beviljat för etableringen av ett österrikiskt företag beläget i Österrike är förenligt med den gemensamma marknaden.

- 153 Som framgår av artikel 52 första stycket i EG-fördraget (nu artikel 43 första stycket EG i ändrad lydelse) och av artikel 58 första stycket i EG-fördraget (nu artikel 48 första stycket EG) syftar emellertid bestämmelserna om etableringsfrihet till att undanröja inskränkningar för medborgare och bolag i en medlemsstat att fritt etablera sig i en annan medlemsstat, vilket inte är fallet i förevarande mål.

- 154 De återopade bestämmelserna är således inte tillämpliga i förevarande mål.

- 155 Rätten finner att den sjätte grunden inte kan visa på någon allvarlig svårighet som gjorde kommissionen skyldig att inleda det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget.

Den sjunde grunden: Åsidosättande av gemenskapens miljöskyddsbestämmelser

Parternas argument

- 156 Sökandena anser att kommissionen har åsidosatt bestämmelserna i artikel 130r i EG-fördraget (nu artikel 174 EG i ändrad lydelse). Fastighetsprojektet nödvändiggjorde nämligen en bedömning av dess inverkan på miljön i enlighet med rådets direktiv 85/337/EEG av den 27 juni 1985 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, s. 40; svensk specialutgåva, område 15, volym 6, s. 226). Kommissionen har dock i motiveringen till det omtvistade beslutet inte utrett i vilken utsträckning den skadliga inverkan på miljön som projektet ger upphov till påverkar utvecklingen av kurortsregionen Steiermark.
- 157 Kommissionen har medgivit att hotellprojektet kan ha nödvändiggjort en utredning av huruvida detta projekt var förenligt med miljöskyddskraven. Det finns dock inget som säger att en sådan utredning inte har gjorts, och det har inte heller visats på vilket sätt den omständigheten att en sådan utredning borde ha gjorts medför att det omtvistade beslutet är rättsstridigt. Vidare är kommissionen inte behörig att avgöra huruvida enskilda planerade stöd är förenliga med miljöskyddskraven, allra minst inom ramen för ett beslut enligt artikel 93.3 i fördraget.

Förstainstansrättens bedömning

- 158 Den enda grund för att hotellprojektet i fråga strider mot artikel 130r i fördraget som sökandena har åberopat är avsaknaden av bedömning av projektets inverkan på miljön. "Hotellkomplex" finns visserligen med bland de projekt som avses i bilaga II punkt 12 i direktiv 85/337 i dess lydelse enligt rådets direktiv 97/11/EG av den 3 mars 1997 (EGT L 73, s. 5). I denna egenskap skall de emellertid, enligt artikel 4.2 i nämnda direktiv, endast vara föremål för en bedömning av vilken inverkan de har på miljön om medlemsstaterna anser att deras beskaffenhet föranleder det.
- 159 De behöriga nationella myndigheternas eventuella åsidosättande av direktiv 85/337 kan således i förekommande fall bli föremål för en fördragsbrottstalan enligt artikel 169 i EG-fördraget (nu artikel 226 EG), men det kan inte utgöra en allvarlig svårighet vid kommissionens bedömning av huruvida det omtvistade stödet är förenligt med den gemensamma marknaden.
- 160 Rätten noterar för övrigt att Verwaltungsgerichtshof i Republiken Österrike genom en dom av den 23 maj 2001 avslag en talan som bland annat tre av sökandena hade väckt mot bygglovets för projektet att bygga Siemenshotellet, med motiveringen att projektet inte nödvändiggjorde någon bedömning av inverkan på miljön.
- 161 Rätten finner således att den sjunde grunden inte kan visa på någon allvarlig svårighet som tvingade kommissionen att inleda det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget.

Den åttonde grunden: Maktmissbruk

Parternas argument

- 162 Sökandena har gjort gällande att det omtvistade beslutet antogs för att uppnå andra mål än det angivna. Dels togs inte avtalet om ömsesidig reservation mellan kuranläggningen och Siemenshotellet med i bedömningen i beslutet av det statliga stödet i fråga. Dels hänvisas det i det omtvistade beslutet till studien av Parnell Kerr Forster Associates, trots att hotellprojektet i fråga enligt studien inte betraktas som någon "särskilt attraktiv investering".
- 163 Kommissionen har anfört att det är helt uteslutet att maktmissbruk har förekommit. Avtalet om ömsesidig reservation utgör en onerös civilrättslig transaktion. Formuleringen i nämnda studie att investeringen i fråga inte var särskilt intressant betydde bara att den berörda investeraren inte kunde räkna med några enorma vinster.

Förstainstansrättens bedömning

- 164 Enligt fast rättspraxis innebär ett beslut maktmissbruk endast om det på grundval av objektiva, relevanta och samstämmiga uppgifter kan antas att det har antagits uteslutande, eller åtminstone huvudsakligen, för att uppnå andra mål än dem som institutionen har angett eller för att kringgå ett förfarande som särskilt föreskrivs i fördraget för att bemöta svårigheter i det enskilda fallet (förstainstansrättens dom av den 8 juli 1999 i mål T-266/97, Vlaamse Televisie Maatschappij mot kommissionen, REG 1999, s. II-2329, punkt 131).

- 165 Det finns emellertid inga uppgifter i handlingarna i målet som tyder på att det förfarande som ledde till att det omtvistade beslutet antogs inleddes för att uppnå något annat mål än att godkänna ett stöd för utvecklingen av en stödberättigad region.
- 166 Talan kan således inte bifallas på den åttonde grunden.
- 167 Under dessa omständigheter leder ingen av de grunder som sökandena har anfört till slutsatsen att kommissionen var ställd inför allvarliga svårigheter som gjorde den tvungen att inleda det formella granskningsförfarandet i artikel 93.2 i fördraget.
- 168 Talan skall således ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

- 169 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökandena skall förpliktas att ersätta kommissionens rättegångskostnad. Eftersom sökandena har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.
- 170 Enligt artikel 87.4 första stycket i rättegångsreglerna skall medlemsstater som har intervenerat i ett mål bära sina rättegångskostnader. Republiken Österrike skall därför bära sin rättegångskostnad.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

- 1) Talan ogillas.
- 2) Sökandena skall ersätta kommissionens rättegångskostnad.
- 3) Republiken Österrike skall bära sin rättegångskostnad.

Vesterdorf

Azizi

Jaeger

Legal

Martins Ribeiro

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 13 januari 2004.

H. Jung

B. Vesterdorf

Justitiesekreterare

Ordförande